

הוכן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף י"ח ע"א

האם יכול אדם להשאיר או לפתוח רפת בדירתו?

יש שם אוצר	אין שם אוצר	
אסור	מותר	עושה עתה רפת
מותר	מותר	הרפת קדמה

הנוטע אילן, האם יכול לסמוך לשדה חבירו, או שצריך להרחיק (לפחות) ד' אמות?

יש שם גדר	אין שם גדר	
סומך	לא סומך ¹	יש שם צונמא
לא סומך ²	לא סומך ³	אין שם צונמא

האם אפשר להשאיר או ליטוע אילן בתוך כ"ה אמה לבור חבירו, או למקום שאפשר שיעשה חבירו שם בעתיד בור?

יש שם בור	אין שם בור	
אסור	לאביי: מותר לרבא: אסור	נוטע עתה אילן
מותר	מותר ⁴	האילן כבר קדם

¹דאף שיש צונמא ואין השורשים מזיקים ולכו"ע ל"צ להרחיק כ"ה אמה, מ"מ כיון שאין גדר הרי מזיקו בעבודת הכרם, ולכך צריך להרחיק ד"א.

²ולאחר ד"א לאביי סומך, כיון שנוטע בתוך שלו. ולרבא עד כ"ה אמות אינו סומך דבעתיד יזיקו בשרשים, ואם סמך שלא כדת [ראה רש"י ד"ה ואי לאו צונמא], חבירו עוקר את השרשים בעומק ג' טפחים כדי עבודת המחרשה. ובתד"ה היו כתבו שאם סמך שלא ברשות יכול לקוץ את האילן [לא כרש"י], ולכך העמידו את עקירת השרשים באופן שקנה מחבירו חצי שדה ובחציו של מוכר יש אילנות על המיצר. וריצב"א ס"ל כרש"י שמירי שסמך שלא ברשות, ואף שיכול לקוץ את האילן מ"מ יצטרך לתת את דמי האילן, ולכך הוא מעדיף לקצוץ את השרשים הנכנסים בשדהו.

³דהנה אביי לומד את המשנה כפשוטה דטעמא דאיכא עבודת הכרם אז מרחיק ד"א אבל אם אין עבודת כרם וכגון שיש גדר – סומך. אולם רבא מעמיד דוקא היכא שיש צונמא שאז יכול לסמוך, אבל בלא צונמא איה"נ שצריך להרחיק כ"ה אמה.

⁴ולאביי הדבר פשוט דכיון שהאילן קדם, וסמכו מתחילה בהיתר לא יקוץ. ולרבא לכאורה כיון שסמך באיסור היה מן הדין שיקוץ ולא משנה מה קדם, ולכך מעמיד בלוקח. ויש בזה ג' פרושים: 1. רש"י בד"ה הכא נמי בלוקח, פי' דמירי באדם שנטע אילן בשדהו ואח"כ מכר חציו ובא הלוקח לחפור בור, דאז אין המוכר בעל האילן צריך לקוץ.

2. תד"ה הכא, הביאו לפי ריב"ם שפירש שקנה הלוקח את האילן ולכך אין צריך לקוץ אם בא עתה המוכר לחפור בור.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף י"ח סע"א וע"ב

האם יכול לסמוך משרה וכרישין ליד מיצר חבירו או לא?

	יש שם ירק ובצל	אין שם ירק ובצל
לרבנן	אסור	לאביי : מותר לרבא : אסור
לר' יוסי ⁵	מותר	מותר

דף י"ח ע"ב

לרבא הסובר דאסור לסמוך דבר שיכול להזיק,
האם מותר להשאיר חרדל ליד הדבורים? [שיטת רש"י].

	בלא לוקח	בלוקח
רבנן	אסור	אסור ⁶
ר' יוסי	להו"א : אסור למסקנא : מותר ⁸	מותר ⁷

3. שם, ר"ת [צ"ל ר"ח – כדלקמן בעמ' ב' תד"ה וסבר] מפרש בשתי אנשים אחד בעל אילן ואחד בעל בור, ומכר בעל אילן את שדהו לאחר עם אילנו, ועתה בא בעל הבור לערער, וטענין ללוקח שמסתמא בהיתר סמך.

⁵ כן הסיקה הגמ' לקמן בסוף עמ' ב' שנחלקו ר' יוסי ורבנן ג"כ בירק ובצל ולא רק בחרדל. ואפי' שזרע את החרדל ברשות, מ"מ כיון שעתה הוא מזיק צריך לרבנן להרחיק. וכתבו תד"ה ואי, דאע"פ שלגבי אילן אם סמך ברשות אמרינן של"צ לקוץ, מ"מ אילן שאני שעומד לשנים רבות ואיכא הפסד מרובה, משא"כ כאן.

⁷ וכתבו תד"ה ואי, שצריך בעל הדבורים להרחיק את כל ההרחקה מטעם שבעל החרדל שהוא הלוקח לא עשה כלל שלא כהוגן.

⁸ הנה בהו"א פירש רש"י בד"ה אי לא סמך שגם לר' יוסי אפי' ששניהם מזיקים אסור לרבא לסמוך. אולם למסקנא שר' יוסי סובר שעל הניזק להרחיק עצמו, וכאן לא מייירי בגירי דיליה לכך מותר. וגם רבא לא אסר לשיטת ר' יוסי רק בדוגמא שבכל מרא ומרא מרפי ארעא דאז הוי גירי דיליה, וכמ"ש תוס' לעיל דף י"ז סע"ב סד"ה מרחיקין.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף י"ח ע"ב

**באופנים דלהלן האם בעל החרדל צריך להרחיק את כל ההרחקה או שיכול לסמוך?
[שיטת תד"ה וסבר]**

	בעל הדבורים קדם ⁹	באו כאחד
רבנן	בעל החרדל מרחיק	בעל החרדל מרחיק ¹⁰
ר' יוסי	בעל החרדל סומך	שניהם מרחיקים ¹¹

⁹ראה באורך בתד"ה וסבר שלפי פירוש רבינו חננאל ור"ת, חזרנו בנו מכל שנויי דלעיל שאמרנו לרבא שגם כשאין את הדבר הניזק צריך להרחיק, אלא אמרין דמודה רבא שאם אין הדבר הניזק נמצא מותר לסמוך [ודלא כרש"י]. ורק גבי בור שכבר עתה הוא מרפה את האדמה ומזיק, בזה נחלק רבא על אביי וסובר שאסור לו לסמוך אפי' שלא עשה עדיין חבירו בור. ולפי"ז כאן לרבינא אם בעל הדבורים קדם א"כ סמך בהיתר גם לרבא, ולכן אם יבוא עתה בעל החרדל לסמוך עליו להרחיק הכל, וזוהי סברת רבנן. ור' יוסי ס"ל דכיון שדבורים מזיקים לחרדל ועשה בעל הדבורים קצת שלא כהוגן שסמך למיצר חבירו [אף שמותר לו וא"א למונעו], מ"מ מטעם זה מותר גם לבעל חרדל לסמוך ולעשות כמוהו.

¹⁰כיון שרבנן ס"ל שרק בעל החרדל מזיק לדבורים ולא הדבורים לחרדל, ולכך על המזיק להרחיק עצמו.

¹¹דסובר ר' יוסי ששניהם מזיקים בעל הדבורים לחרדל והחרדל לדבורים, ובין להו"א שסברה הגמ' שלר"י על המזיק להרחיק ובין למסקנא שסברא שעל הניזק להרחיק, כיון ששניהם באים כאחד ממ"נ שניהם צריכים להרחיק.